

מדינת ישראל
הכנסת

או.

פרוטוקול מס' 9/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט, התקיימה ביום
ד', כ"ו בחשוון, תשי"ח - 20.11.57
בשעה 8.30

תכנה:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- ס. אונא
- נ. אזניה
- א. אלטמן
- ז. ורהפטיג
- ס. סנה
- י. קליבנוב
- י.ש. רוזנברג
- י. שופמן

מוזמנים:

- מר רוזן - שר המשפטים
- מר כהן - היועץ המשפטי לממשלה
- מר גיי - ראש מח' התנועה של משרת ישראל
- מר שחור - ראש רשות הרישוי
- מר מינץ - היועץ המשפטי של משרד התחבורה
- מר אילון - נציג משרד המשפטים
- מר בלצן - מנהל שירות עת"ים
- מר רוזנטל - חבר מערכת הארץ

סדר-היום:

- א) חוק לתיקון סקודת התעבורה, תשי"ז-1957.
- ב) חוק לתיקון סדרי הדין הפלילי (חקירת פשעים וסיבות טוות), תשי"ח - 1957.

=====

היו"ר ד. בר-רב-האי: אני פותח את הישיבה.

א) חוק לתיקון פקודת התעבורה

סעיף 4 (לפקודה)

היו"ר ד. בר-רב-האי: מדוע אין החוק קובע תקופת תוקף לרשיון רכב?

מר מינץ: ההוראה הקיימת כיום אומרת שסוחר להוציא רשיון לתקופה של 3, 6, 12 חודש, ושנות הרישוי בדעה כי צריכה להיות בחוק גמישות לגבי קביעת תקופות הרשיון, מפני שלגבי סוג אחד של כלי רכב אפשר להאריך את תקופת הרשיון ואילו לגבי סוג אחר רצוי לקצרה. אין קביעת התקופה דבר עקרוני ולכן מציעים אנו שלשר התחבורה תהיה אפשרות לקבוע את התקופות בהתאם לסוגי הרכב.

שר המשפטים: הייתי מסכים כי תקופת הרשיון תיקבע בתקנות, אילו היתה נקבעת בחוק התקופה המכסימלית. אני גם מבין שבמשך כל תקופת תקפו של הרשיון כלי הרכב לא יעבור בדיקה.

מר מינץ: חידוש הרשיון מחייב בדיקת כלי רכב. אולם אם תוך תקופת תקפו של הרשיון מאפשר החוק העמדת כלי רכב לבדיקה יש גם לקחת בחשבון שאגרת הרשיון נקבעת על-פי תקופת התוקף והחובה לחדש רשיון כל שלושה חדשים תגרום טרדה הן לגעלי הרשיונות

מר מינץ:

והן לעובדי רשות הריטוי, כגלל הצורך לטלם אגרה.

מר שחור:

כוונת החוק גם לכלול בפיקוח רשות הריטוי כלי רכב שעד כה אינם זקוקים לרשיון ועל כן אין כל בדיקה עליהם. בחוק-לארץ לא נהוג לדרוש רשיונות על כלי רכב מסוג זה, אבל בסחון החנועה בכבישים בארץ מחייב כי כלי רכב כמו קומביינים וטרקטורים יהיו תחת פיקוח רשות הריטוי. אין טעם לדרוש כי כלי רכב אלה יעברו בדיקה כל שנה. הוא הדין ביחס לכלי עבודה כמו מנופים, אשר באופן זמני נעים בכבישים, וכן ביחס לאופניים עם מנוע עזר, אשר בחוק-לארץ פטורים מרשיון. אנו רוצים להכניס גם אותם למסגרת, אבל אין טעם כעלי כלי רכב אלה יביאו כל שנה את הרכב לבדיקה. אנו מסכימים גם האגרה אשר ישלמו תהיה סמלית. אין כוונתנו לפגוע בסדר הקיים ולהוציא לכלי רכב נחריים רשיונות לתקופה העולה על שנה.

י. סליבנוב:

אני חושב כי התקופה המכסימלית לתוקפו של רשיון צריכה להיות שנה אחת ובמסגרת זו חפשיית רשות הריטוי להוציא רשיונות גם לפרק זמן קצר יותר. אינני רואה כל הטרדה בדרישה כי כל בעלי רשיונות יתייצבו פעם בשנה עם רכבם לבדיקה.

מר שחור:

בארצות רבות רכב חקלאי מסוג מסויים פטור מהצורך ברשיון. גם אנחנו רוצים לפטור סוגי רכב מסויים עד לגבול ידוע. יהיה זה קשה להזמין כלי רכב כאלה כל שנה לבדיקה.

שר המשפטים:

לפי איגה סעיף בחוק הקיים פטורים כלי רכב חקלאיים מחובת רשיון?

מר מינץ:

לפי החוק הקיים כל רכב הנע על גלגלים והוא מיועד להובלה או להולכת נוסעים טעון רשיון. כלי רכב חקלאיים אינם נכללים בהגדרה זו.

שר המשפטים:

הייתי מציע להתיר בחוק הוצאת רשיון עד לתקופה של שנתיים, ולהדגיש שהתקופה המכסימלית היא רק ביחס לטרקטורים וקומביינים ומכוניות חקלאיות אחרות. אינני רואה כל סיבה להשאיר את קביעת התקופה לתקנות.

מר מינץ:

הכוונה לדרוש הוצאת רשיונות גם על אופניים עם מנוע עזר. הדבר יחייב כבר להכנס לפרטים בקשר לסוגי כלי רכב ותקופות הרשיון. לכן רצוי להשאיר את הדבר לתקנות כדי לא להכנס לפרטי הביצוע, כי תקופות הרשיון תהיינה שונות לפי סוגי כלי רכב.

ז. ורהפטיג:

אני סבור כי הוראת הסיפא של סעיף 4(1) אינה נכונה, מפני שאם אדם נידש את הרשיון רק לאחר שפג תוקפו של הרשיון הקודם, הרי שבחוקה שבין גמר התוקף לבין חידוש הרשיון היה הוא עברייני, כי השתמש בכלי רכב ללא רשיון. אם כתוב שתוקפו של הרשיון המחודש הוא מהיום האחרון לתקופת תוקפו הקודמת של הרשיון, אפשר לפרש זאת כך שאפילו אם חידש את הרשיון באיחור הוא פטור, מפני שתוקפו של הרשיון הוא רטרואקטיבי מהיום האחרון לתקופת תוקפו של הרשיון הקודם. לכן יש אולי להבחין בין מקרה בו השתמש אדם במכוניתו ולכן היה חייב לחדש את הרשיון לבין מקרה בו לא השתמש במכונית ולא צריך היה לחדש את הרשיון.

מר כהן:

אדם חייב לחדש את הרשיון גם אם אינו משתמש בכלי הרכב שבדשותו.

ז. ורהפטיג:

האם בסעיף 4(2)(ב), נמלים "לפטור בעליו של רכב" הכוונה לכן שטר התחבורה רשאי לפטור גם

יחידים?

בסעיף 4(3) לא נראה לי כי הסנקציה היחידה על אי-תשלום האגרה היא סנקציה פיסקלית ואין כל סנקציה פלילית על כך.

או.

מב מינוצ:

סעיף 3 אוסר נהיגת רכב אלא אם יש עליו רשיון. אין הוא מטיל עונש על החזקת

מכונית ללא רשיון.

אשר למתן פטור, התעוררה כאן שאלת כלי רכב חקלאיים. לפי סעיף 4(2)(ב) יוכל שר התחבורה לפטור מחובת רשיון כלי רכב חקלאיים הנועים בתחומי המטקים בלבד ואינם עולים על דרך ציבורית. כמו כן, אם נזקה מכונית בתאונה עד כי אי-אפשר להשתמש בה יוכל בעל המכונית להודיע על כך במשרד הרישוי, להפקיד בו את השלט ויהיה פטור מתשלום האגרה. יכולה להיות גם אפשרות שבעל הרכב נפגע ואינו יכול להשמש במכוניתו או שמכונית נרכשה על-ידי חברת הובלה ועדיין לא נכנסה לשימוש. נכל המקרים האלה, אם לא תהיה לשר סמכות לפטור מחובת רשיון, עלולים בעלי כלי הרכב להתחייב בתשלום חובה.

ז. ורהפטיג:

כדי למנוע ספק אם יכול אדם להחזיק מכונית ללא רשיון, מציע אני לומר בסעיף 3:

"לא ינהג אדם רכב ולא יניח לאחר לנהוג רכב שבדמותו ולא יחזיק אדם רכב המיועד לשימוש אלא אם נרשם..."

בסעיף 4(3) מציע אני לקבוע גם סנקציה פלילית למי שלא שילם את האגרה.

בסעיף 4(1) מציע אני למחוק את הסיפא החל בטלים "בחינוש רשיון יתחיל..."

בסעיף 4(2)(ב), במקום "לפטור בעליו של רכב או מחזיקו" מציע אני לומר: "לפטור סוגי רכב".

בסעיף 4(2)(א) מציע אני, לאחר הטלה "תנאי להוסיף: "והדרכים והגבולות בהם מותר לכלי רכב לנוע".

מב מינוצ:

הצעת חה"כ ורהפטיג בסעיף 3 הובאה גם בפני הממשלה והתעוררו שם חילוקי-דעות בקשר לכך. אני מוכן לקבל את הצעת חה"כ ורהפטיג ולהוסיף "לא יחזיק אדם".

ש. הלל:

יחסית לארצות אחרות חוקי התעבורה ותנאי בטיחות אצלנו הם חמורים, אך אין לומר שגדל על-ידי כו הבטחון בדרכים. כל פניה למשרד הרישוי גורמת לבעל כלי רכב בזבוז של ימי עבודה ואם תתקבל הצעת חה"כ ורהפטיג לסעיף 3 עלולים להגיע לידי אבסורדום. גם אגרת הרשיון היא גבוהה למדי ואין כל הצדקה להטילה על מי שאינו משתמש במכוניתו, למשל אדם שנסע לחוץ-לארץ ונינתיים פג חוקף הרשיון שבידו.

מב כהן:

בהצעת משרד התחבורה כפי שהובאה לממשלה נאמר: "לא יחזיק אדם, לא ינהג ולא יניח..." הממשלה מחקה את המלים "לא יחזיק" וטעמה עמה.

ז. ורהפטיג:

אני מציע תוספת להצעתי הקודמת: "לא יחזיק אדם מכונית הראויה לשימוש, פרט למכונית הנמצאת בידי סוחר או בעל בית חרושת".

שר המשפטים:

במקום "ראויה לשימוש" מוטב לומר "שלא הוצאה מכלל שימוש".

מב גיי:

אני חושב כי התוספת "ולא יחזיק אדם מכונית הראויה לשימוש" לא תתן ולא כלום. אין כמעט אפשרות להוכיח אם אדם כללי רכב ראוי לשימוש. גם בעת הדיון בממשלה הסתייגו מהצורך בטליט "לא יחזיק אדם", כי זה עלול לגרום לנו לתסבוכת שאינה ניתנת לפתרון מבחינה משפטית.

סר מינוץ:

כאשר הציע משרד התחבורה לכתוב "ולא יחזיק אדם רכב" הכוונה היתה לקבוע הנאי אוביקטיבי למתן פטור בטקרה טאין מטמטמים במכונית ולא קביעת קנה-מידה שניתן לערער עליו. הכוונה היתה לקבוע בתקנות נוהל לפיו יכול אדם שאינו מטמטם במכוניתו להודיע על כך בטופס למשרד הרישוי, להפקיד שם את השלט ולהנות מהפטור. אבל אם יאמר שלא יחזיק אדם מכונית הראויה לשימוש, עלול הדבר להביא במבוכה את משרד הרישוי ואת המיבנים סטעם המטרה.

הינ"ר ד. בר-רב-האי:

מכיוון שהוועדה דנה כבר בסעיף 3 יש צורך להחליט אם הוועדה רוצה בכלל להכניס שינוי בסעיף 3 ורק לאחר מכן נדון לגופו של השינוי שהציע חה"כ ורהפטיג.

ה ח ל ט ה

ההצעה לשנות את סעיף 3 - לא נתקבלה

המיינות לחה"כ ורהפטיג המציע ברישא של סעיף 3 להוסיף "ולא יחזיק אדם מכונית פרט למכוניות הנמצאות בידי סוחר ובעל בית חרושת"

ובסיפא של סעיף 3 להוסיף:
"אולם לא ישא אדם באחריות אם הוכיח, שהמכונית הוצאה מכלל שימוש ואינה ראויה לשימוש".

סר מינוץ:

משרד הרישוי מבקש כי החוק יאפשר הוצאת רישיונות לכלי רכב מסויימים גם לתקופה של שנתיים. לכן, אם הוועדה רוצה לקבוע בחוק תקופה מכסימלית, מבקשים שתהיה זו תקופה של שנתיים.

ה הלל:

אני חושב שמשרד התחבורה אינו מעלה על דעתו להוציא למכוניות נוסעים רישיונות לתקופה ארוכה. אבל ישנם כלים שלא ברור אם הם בגדר כלי רכב, כמו עגלות סוסים, שאבסורדי להעמידם לבדיקה כל שנה.

סר המשפטים:

הייתי מציע שנציגי משרד התחבורה יציעו בישיבה הבאה נוסח לפיו בדרך כלל תקופת החוק המכסימלית היא שנה אחת, בתנאי שכלי רכב כמו טרקטורים וקומביינים יהיו פטורים מהצורך לעבור בדיקה כל שנה.

סר מינוץ:

אנחנו נביא הצעת נוסח לפיו התקופה המכסימלית לא תעלה על שנה אחת ובלבד שכלי רכב אשר מהירותם מוגבלת אפשר יהיה להוציא רישיון לתקופה עד שנתיים.

סר שחור:

אם קנה המידה הוא המהירות המוגבלת, זה יכול גם על עגלות סוסים ועל אפניים.

סר מינוץ:

נביא לישיבה הבאה הצעת נוסח ברוח זו.

הינ"ר ס. בר-רב-האי:

לסעיפים 4(1) ו-4(2) נחזור בישיבה הבאה, לאחר שהיועץ המשפטי של משרד התחבורה יביא הצעת נוסח ברוח הדברים שנשמעו בוועדה.

ז. ורהפטיג:

סעיף 4(3) קשור בסעיף 3 ובו ניסו לכסות את הפער שנוצר על-ידי סעיף 3. סעיף 4(3) אינו הגיוני מפני שהוא מטיל עונש גם על מי שרק החזיק כלי רכב. אני מציע לומר שאדם עבר עבירה פלילית אם לא ביקש רישיון כאשר חייב היה ברשיון לפי סעיף 3, ואין נפקא מינה אם השתמש בכלי הרכב או לא. אם הצעה זו תתקבל לא יהיה צורך בסנקציה פיסקלית מפני שתהיה סנקציה פלילית.

סר מינצ:

נכון כי סעיף 3 מטיל איסור רק על נהיגת רכב ללא רשיון. זאת אופרת שאם לא נתפס בעל מכונית כשהוא נוהג במכוניתו ללא רשיון, יכול הוא להמשיך בעבירה זו במשך שנים. במקרה שנתפס ומוגט נגדו משפט עלול הוא להתחייב בקנס של 5 ל"י, בעוד שאגרת רשיון על סוגים מסויימים של כלי רכב היא בסך כמה מאות לירות, עד 800 ל"י לפעמים. לכן לבעלי כלי רכב מסויימים כדאי להסתכן באי-הוצאת רשיון ולשלם כל פעם קנס ובכל זאת יצאו ברווח, כי סכום האגרה עולה בהרבה על סך כל הקנסות. כדי למנוע הפטרות כזאת קובע סעיף 4(3) שאם לא חידש אדם רשיון וחויב בקנס אפשר נוסף על כך לחייב אותו גם בתשלום חובה שסעורו כסעור אגרת הרשיון.

ז. ורהפטינג:

מה דינו של בעל בית חרוטת למכוניות?
האם גם הוא יצטרך לשלם אגרה על

מכוניות מוטלטות?

סר מינצ:

לפי סעיף 4(2)(ב) יכול סר התחבורה לפטור לא רק מהאגרה אלא גם מחובת הרשיון.

הינר ד. בר-רב-האי:

אם תשלום חובה הוא כסעור האגרה, מדוע לא לומר שאדם אשר לא הוציא את הרשיון

יחוייב בתשלום אגרה?

סר כהן:

אנחנו נוהגים לקרוא בסם "אגרה" לתשלום עבור שירותים שמספקים לאזרח.

מ. אונא:

צריך למצוא דרך לכך שאנשים אשר אינם משתמשים במכוניותיהם לא יחוייבו

בתשלום חובה.

ש. הלל:

אם יש בתקנות הקיימות הוראה שאדם פטור מהוצאת רשיון אם הודיע שאינו משתמש

במכונית, יש לאזכר את התקנה בסעיף זה.

סר כהן:

אני מציע לנסח את הסעיף כך: בעל רכב או מחזיקו שלא פוטר לפי סעיף קטן (2)

ואל ביקש עליו רשיון רכב ולא שילם את האגרה...

ה ח ל ט ה

סעיף 4(3) נתקבל בנוסח הבא:

"בעל רכב או מחזיקו שלא פוטר לפי סעיף קטן (2) ולא ביקש עליו רשיון רכב ולא שילם את האגרה חקבועה בעד הרשיון, ישלם תשלום חובה לרשות הרישוי כסעור האגרה שהיה עליו לשלם בעד הרשיון."

ז. ורהפטינג:

אני מציע במקום סעיף 4(3) סעיף נפרד: בעל רכב או מחזיקו שלא הוציא רשיון

רכב יהיה חייב בתשלום אגרה, נוסף לעבירה הפלילית בסעיף 3, אלא אם יהיה פטור לפי סעיף 4(2).

ה ח ל ט ה

ההצעה לנסח במקום סעיף 4(3) סעיף נפרד:

"בעל רכב או מחזיקו שלא הוציא רשיון רכב יהיה חייב בתשלום אגרה, נוסף לעבירה הפלילית בסעיף 3, אלא אם יהיה פטור לפי סעיף 4(2) - לא נתקבלה

הסתייגות לחה"כ ורהפטינג.

או.

סעיף 7 (לפקודה)

ש. הלל:
אני מציע לחוק בסעיף (ב) את המלה "כאסור", כי אינני חושב שמתפקידו של בעל הרכב לבדוק אם לאדם אחר יש רשיון חקף.

מר כהן:
אני מסכים למחוק את המלה.

ז. ורהפטינג:
בסעיף (א) מציע אני במקום "חקף" - "בעל חוקף".

אני מתנגד למחיקת המלה "כאסור", כי אני חושב שבעל הרכב אריך באמת לבדוק אם אדם שבידו הוא מפקיד את הרכב הוא בעל רשיון נהיגה.

יש לי ספקות ביחס לצורך בסעיף (ג).

מר פינץ:
סעיף (ג) נמצא בפקודת התעבורה הפנדטורית ולא רצינו למחוק אותו.

ז. ורהפטינג:
היכן נאמר בחוק שרשיון נהיגה, פירוטו - רשיון נהיגה שהוצא בארץ או רשיון נהיגה

בינלאומי?

מר פינץ:
סעיף 8 לחוק הקיים קובע זאת.

מ. אונא:
אני חושש שסעיף 7 יעמוד בסתירה לאפשרות לימוד נהיגה, כי לסדריך נהיגה אסור יהיה להפקיד את הרכב בידי הלומד.

מר כהן:
סעיף 10 לחוק הקיים מסדיר את העניין.

הינ"ר ד. בר-רב-האי:
צריך לאזכר בסעיף 7 את הוראות סעיף 10, כדי שאדם לא יזעמד לדין על-פי סעיף 7.

ה ח ל ט ה

הוחלט לאזכר בסעיף 7 את הוראות סעיף 10, כדי שמדריכי נהיגה לא יחוייבו על-פי סעיף 7.

ד. בר-רב-האי:
אני חושב כי האחריות לפי סעיף 7 (ב) צריכה להיות מוטלת ביחד ובנפרד על בעל הרכב ו/או על מי שהשליטה על הרכב בידי.

ז. ורהפטינג:
אני חושב שהאחריות צריכה להיות כפולה - גם של בעל הרכב וגם של מי שהשליטה על הרכב בידי. זהו גם הנוהג בדיני נזיקין. הבעל-יכול לפסוד עצמו מאחריות בנזיקין רק אם יוכיח שלא היתה לו שליטה על החפץ בשעת הנזק.

הינ"ר ד. בר-רב-האי:
אינני מוכן להטיל אחריות פלילית על מי שבשעת הנזק לא היתה שליטה ברכב. נמטיך בדיון בשאלה זו בישיבה הבאה. הוועדה תקבל עכשיו מסלחת של נציגי העתונאים בקשר לחוק לתיקון סדרי הדין הפלילי (חקירת פשעים וסיבות מוות).

(ב) חוק לתיקון סדרי הדין הפלילי (חקירת פשעים וסיבות מוות)

מר בלצני:
כרצוננו להביא בשם העתונאים וועדת העורכים את חששותינו בקשר לחוק לתיקון סדרי הדין הפלילי שנדון עתה בוועדה.

סדר בלצן:
 המצב בביי-המספט כיום הוא כזה שאי-אפשר להציב רפורטר בכל אולם בו מתנהל מספט. הטכניקה של העבודה היא שרפורטר אחד בא לבית המספט, עובר על רשימת המספטים ופונה לאותם האולמות בהם מתנהלים מספטים אשר נראה לו כי יש בהם ענין עיונאי. הוא חוזר לאחד מכן למזכירו של שופט אחר, עובר על תיק המסטיט וכותב את רשימתו בדרך כלל על-פי הפרוטוקול. בצורה זו יכול הוא להקיף את כל הנעשה בבית המספט מבלי להיות נוכח בכל המספטים.

הוא הדין ביחס לחקירה מוקדמת, מפני שאם מתנהלות כמה חקירות באותו יום, אין הרפורטר יכול להיות נוכח בכולן, והוא מעיין אחר כך בפרוטוקול.

לפי החוק החדש כל זה אסור והרפורטר חייב לחכות למקרה היוצא מן הכלל כאשר הנאשם טנדרו מתנהלת החקירה המוקדמת ביקט לקיימה בדלתיים פתוחות. החוק גם לא דואג להבטיח טסטיות הצנזורה של שופט, הקובע כי תיק מסויים הוא סודי, תהיה מוגבלת לד' אמות של הדברים שהושמעו בפניו. אלא השופט רטאי לאסור פרסום כל דבר הנוגע לחקירה המוקדמת המתנהלת בדלתיים סגורות, גם אם הדברים האלה לא נודעו לרפורטר מתוך מהלך החקירה בבית המספט, אלא מסקורות חוץ. ביקט לדוגמה את הברחת הפורמאיקה במלב"ן. השופט נענה לבקשה ואסר על פרסום כל דבר מתוך החקירה המוקדמת, אבל איו בענין זה הליכים משטרתיים מוקדמים שאף הם נאסרו בעקיפין לפרסום על-ידי צו השופט, ודבר זה אינו הוגן. בצורה זו הופך השופט לצנזור על שטחים לא-מספטיים. אם לאחר איסורו של השופט לפרסם דבר-מה על החקירה המוקדמת נגד פקידים מלב"ן, היה עתונאי רוצה לכתוב מאמר על הסדרים הכלליים במלב"ן המאפשרים לעובדי המוסד לעבור עבירה פלילית כזאת, היה הוא מסתכן במאסר.

על כן בקשתנו היא כי הוועדה תתן דעתה על כך וקודם כל תגביל את סמכותו של השופט לאסור פרסום רק לאותם דברים הנשמעים בפני השופט בד' אמות של אולם בית המספט ולא תעשה את השופט לצנזור על דברים שנשמעו מחוץ לבית-המספט.

הוועדה צריכה גם לתת דעתה על החובה לפרסם בפומבי את הצו האוסר על פרסום הליך מספטי מסויים, כי בשטח זה רבים הליקויים. הנה במספט מסויים אסר השופט על פרסום כל דבר מסהלך הדיונים בבית-המספט, אך עתון ערב מסויים, שקיבל ממקור אחר ידיעה הנוגעת לאותו מספט, לא ידע על איסור הפרסום ופירסם את הידיעה. בצורה כזאת עבר עבירה, בלי לדעת כלל שעבר אותה. האיסור על פרסום שהוטל על ידי השופט היה ידוע רק לאותם הרפורטרים שנמצאו באותו יום בבית המספט. בצורה כזאת מענישים עתונים שאין בכוחם לשלוח רפורטרים לכל מספט. זוהי גם פגיעה בחופש העיתונות, כי הצעת החוק הופכת את השופט לצנזור על דברים הנוגעים בעקיפין למספט הפלילי שהוא דן בו.

מר רוזנטל:

לפי הנוסח המוצע עכסיו אין איט יודע לסיי וטתי לפנות כדי לבקש היתר פרסום. נניח כי בחקירה מסויימת עסוי הפרסום להיות לטובת הנאשם. אם יש לנאשם כזה עורך-דין זריז, יבקא הוא לנהל את החקירה בדלתיים פתוחות, אך אם לא ביקט זאת - לא יהיו עתונאים נוכחים בחקירה כי לא ידעו כלל שהיא מתקיימת. אם פרסום החקירה יהיה רצוי לטובת המדינה, יצטרך השופט עצמו לנסח את ההודעה ולהיהפך לעתונאי.

אני מבקט להכניס להצעת חוק זו את ההודאה שבסעיף 38(ד) לחוק בתי המספט, לפיה רטאי השופט, גם כאשר המספט מתנהל בדלתיים סגורות, להכניס לאולם בית המספט אנשים או סוג אנשים מסויים. אולם יש להבדיל בין מספט לבין חקירה מוקדמת, כאשר החקירה בהנדל מספט היא בסודיות גמורה ולעתים לא ידוע אפילו שהיא מתנהלת. לכן מבקט אני שעם כל חובת הסודיות תוטל על השופט חובה להתיר בעת החקירה נוכחות אנשים מסויים בונה-פידה, גם עתונאים, על-פי רשימת עתונאים שתהיה בידי נשיא בית המספט המחוזי במחוז ניהול החקירה.

ועדת החוקה, חוק ומשפט,
20.11.57

או.

מר רוזנטל:

אשר לחקירת סיבות המוות, הרי כאן לא
יוכל הצד לנקט פוטביות ומכיוון שאין
פוטביות החקירה עלולה לפגוע באינטרסים של מישהו, מבקשים אנו
להרחיב את היריעה ולהנטיח את הפוטביות הליבלית.

היו"ר ד. כר-רב-האי: אנחנו נדון בהערות אלו.

(המסלח עזבה את הישיבה)

ז. ורהפטיב:

בסעיף 10 נאמר: "החקירה המוקדמת תנהל
בדלתיים סגורות, אלא אם החליט השופט
המנהל את החקירה המוקדמת לנהלה, כולה או מקצתה, בפומבי."
בסעיף 18 נאמר: "לא יפורסם דבר על כל
הליך לפי הוראות פרק זה, אלא אם בית המשפט, לפי בקשת הנשט, התיר את
הפרסום."

אני חושב שיש סתירה בין סני הטעיפים,
מפני שברגע שמחליט שופט על פוטביות החקירה, הרי כאילו אישר
את פרסומה.

י. ש. רוזנברג:

אני חושב שאין כאן כל טעות בנוסח הטעיפים.
הכוונה היא שהחקירה תהיה סודית, אבל אם
מישהו יקבל אינפורמציה על המתרחש בה, יתכן שיקבל היתר לפרסמה. מאידו,
חקירה יכולה להתנהל בפומבי ובכל זאת יאסור השופט לפרסם פרטים מסויימים
ממנה.

שר המשפטים:

בסעיף 18 צריך להיות "השופט המנהל את
החקירה המוקדמת" ולא "בית המשפט".

מר כהן:

זו באמת טעות שיש לתקנה.

ז. ורהפטיב:

אם החקירה המוקדמת היא פוטבית אין להבדיל
בינה לבין משפט פומבי. לכן יש לומר שפרטי
החקירה הפוטבית ניתנים לפרסום, אלא אם השופט יאסור זאת.

מר כהן:

כוונת הוועדה היתה באמת כפי שהסביר
חה"כ רוזנברג, אבל אינני מתנגד לקבל
הצעתו של חה"כ ורהפטיב ולומר שאם החקירה היא פוטבית הרשות בידי שופט
לאסור את הפרסום, ואם לא עשה כן - מותר לפרסם, זה באמת צודק יותר.
אם הצעה זו תתקבל, ישתנה באופן מקביל גם סעיף 36, הדן בחקירת סיבות
המוות.

שר המשפטים:

יש לקבוע כי החלטת השופט על היתר או איסור
הפרסום נכנסת לתקפה עם פרסומה על לוח
בית המשפט, או שצריכה להיות חזקה שהפרסום אסור כל עוד אין היתר מפורט.

מר כהן:

בית המשפט העליון קבע כבר שאחד מחובות
סקצוע העתונאות הוא להוודע מה מותר ומה
אסור לפרסום. אם פירסם עתונאי דבר האסור לפרסום - הרי זה סיכון סקצועי.

אני מציע לנסח את הטעיפים כדלקמן:

"18. רשאי השופט המנהל את החקירה המוקדמת
לאסור כל פרסום על הליך לפי הוראות פרק זה שהתנהל בפומבי, ולפי בקשת
הנאטם רשאי השופט המנהל את החקירה המוקדמת להתיר פרסום על הליך לפי
פרק זה שהתנהל בדלתיים סגורות; המפרסם דבר על הליך לפי פרק זה בניגוד
לאיסור או בלי היתר לפי סעיף זה, דינו - מאסר 6 חדשים."
"36. רשאי השופט החוקר לאסור כל פרסום על הליך
על חקירה בסיבת מוות שהתנהלה בפומבי, ורשאי הוא להתיר פרסום על חקירה
בסיבת מוות שהתנהלה בדלתיים סגורות; המפרסם דבר על חקירה בסיבת מוות
בניגוד לאיסור או בלי היתר לפי סעיף זה, דינו - מאסר 6 חדשים."

ה ח ל ט ה

הנוסח המוצע על-ידי היועץ המשפטי ב ת ק ב ל
(הישיבה ננעלה ב-11.10)